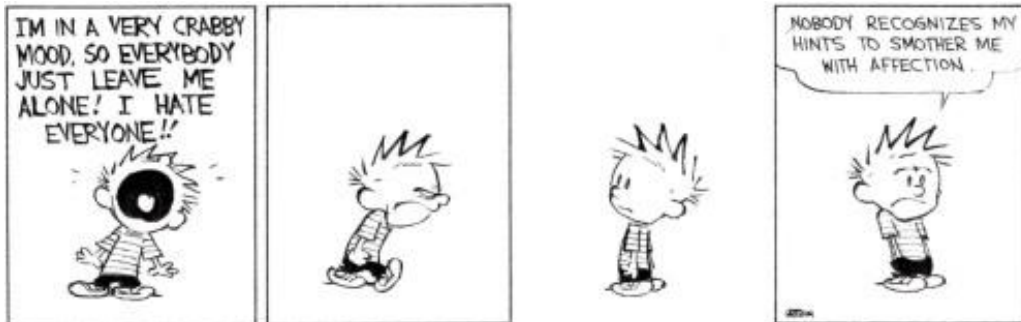

Oefentamen midterm 2

Vraag 1

- Grice onderscheidt vier maxims voor coöperatief taalgebruik. Noem deze vier en leg voor elk in één zin uit wat die inhoudt.
- Blijkens zijn uiting in het laatste plaatje van het stripje hieronder, bedoelde Calvin in zijn eerste uiting iets anders dan hij letterlijk zegt. Wat is de implicatuur die Calvin in gedachten had? Leg uit hoe je tot die bedoelde betekenis zou moeten komen binnen het systeem van Grice.
- Van wat voor soort implicatuur in de indeling van Grice is hier sprake? Leg kort uit.

Vraag 2

De NOS kwam op 9 oktober 2018 met het volgende nieuws:

Rob Jetten (31) is de nieuwe fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer. De fractie wees hem aan als opvolger van Alexander Pechtold. [...] Op de vraag of hij niet erg jong is om de fractie van D66 te gaan leiden, zegt hij: “U mag mij de komende tijd beoordelen op mijn daden.”

- Welke vijf categorieën taalhandelingen onderscheidt Searle? Leg voor elke categorie kort uit wat deze typeert en geef daarbij een voorbeeld van een taalhandeling die in de categorie hoort.
- De uiting van Rob Jetten (onderstreept in het fragment hierboven) is op meerdere manieren te interpreteren. Het zou bijvoorbeeld een *ontkenning* kunnen zijn op de vraag van de interviewer ('Ik ben niet te jong'), maar het zou ook een *verzoek* kunnen zijn om hem op zijn daden te beoordelen in plaats van op zijn leeftijd. Geef van beide interpretaties aan tot welke categorie de illocutionaire taalhandeling gerekend wordt.
- Als je uitgaat van de interpretatie als verzoek (om op zijn daden in plaats van op zijn leeftijd beoordeeld te worden), via welke geslaagdheidsvoorwaarde kunnen de primaire en secundaire taalhandeling aan elkaar verbonden worden? Leg kort uit.
- Ga nogmaals uit van de interpretatie als verzoek en formuleer dezelfde uiting als indirect verzoek door een andere (dan de bij c genoemde) geslaagdheidsvoorwaarde te stellen of te bevragen. Noem hierbij ook expliciet om welke geslaagdheidsvoorwaarde het gaat.

Vraag 3

Youp van 't Hek was op 15 oktober 2018 te gast bij *Pauw* om te praten over zijn columns. Op een bepaalde column kwam veel kritiek. Dat wordt besproken in de uitzending, waarop de volgende dialoog plaatsvindt:

Youp van 't Hek: "Dat mensen boos waren over die column, dat snap ik. En een beetje sorry mag ik wel zeggen."

Jeroen Pauw: "Oké, dat heb je dan nu gedaan."

- a. De onderstreepte uiting van Youp van 't Hek is een indirecte taalhandeling. Leg uit waarom en geef daarbij de primaire en secundaire taalhandeling.
- b. Kan een indirecte taalhandeling expliciet performatief zijn? Leg uit en noem in je antwoord of dat in dit voorbeeld het geval is. Zo niet, geef een eigen voorbeeld waarin dat het geval is.
- c. Je kunt naar indirecte taalhandelingen kijken vanuit het perspectief van de theorie van Grice. Van wat voor soort implicatuur in de indeling van Grice is sprake in de onderstreepte uiting? Leg kort uit.

Vraag 4

In 2017 stuurde reisorganisatie Kras een e-mail met als onderwerp "Tot €100 voordeel p.p. | Boek vóór 6 december" aan ontvangers van hun nieuwsbrief. In deze mail werd geadverteerd met de Kras Cruiseweken: "Kras Cruiseweken. Boek vóór 6 dec. tot €100 voordeel p.p."

- a. Welke illocutionaire taalhandeling verricht Kras met de uiting 'Tot €100 voordeel p.p.'? Geef tevens aan tot welke categorie deze taalhandeling behoort volgens de indeling van Searle.
- b. De Reclamecodecommissie ontving een klacht van een consument die op 5 december 2017 een cruise bij Kras had geboekt waarvoor achteraf slechts een maximum van €25 voordeel p.p. bleek te gelden (omdat de cruise zonder vlieg- of busreis was; voor cruisen met vlieg-/busreis was wel een maximale korting van €100 mogelijk). De klager vond het misleidend dat Kras aangeeft tot €100 voordeel te bieden. Leg aan de hand van Grice uit of je vindt dat de klacht gegrond is.
- c. In het verweer op de klacht uit b stelt Kras dat de klager op de hoogte had kunnen zijn van de actievoorwaarden; het is gebruikelijk dat er bij reclames actievoorwaarden gelden en hoewel de voorwaarden voor de Cruiseweken niet in de nieuwsbrief zelf stonden, konden ze wel worden opgezocht op de webpagina van Kras. Van welk principe van Horn maakt Kras in de nieuwsbrief gebruik? Leg uit.
- d. Stel dat Kras van tevoren weet dat het klanten nooit meer dan €25 voordeel kan bieden, maar toch adverteert met 'Tot €100 voordeel p.p.'. Zou deze taalhandeling dan geslaagd zijn? Leg je antwoord uit aan de hand van de geslaagdheidsvoorwaarden van deze taalhandeling.

Antwoorden op de volgende pagina's

Vraag 1

a. Grice onderscheidt vier maxims voor coöperatief taalgebruik. Noem deze vier en leg voor elk in één zin uit wat die inhoudt.

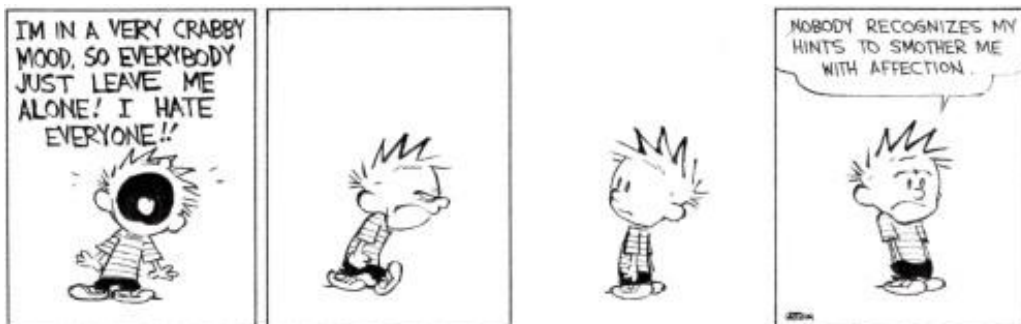
- **Maxime van Kwaliteit: Spreek de waarheid.**
- **Maxime van Kwantiteit: Zeg niet te veel en niet te weinig.**
- **Maxime van Relatie: Wees relevant.**
- **Maxime van Wijze: Wees duidelijk.**

b. Blijkens zijn uiting in het laatste plaatje van het stripje hieronder, bedoelde Calvin in zijn eerste uiting iets anders dan hij letterlijk zegt. Wat is de implicatuur die Calvin in gedachten had? Leg uit hoe je tot die bedoelde betekenis zou moeten komen binnen het systeem van Grice.

- **De bedoelde implicatuur is: dompel mij onder in affectie (of iets dergelijks)**
- **Uitleg: Uit de laatste uiting van Calvin blijkt dat hij het maxime van kwaliteit geschonden heeft (hij zegt precies het tegenovergestelde van wat hij bedoelt). Omdat je ervan uit mag gaan dat hij zich aan het CP houdt, weet je dat hij iets anders bedoeld heeft.**

c. Van wat voor soort implicatuur in de indeling van Grice is hier sprake? Leg kort uit.

- **Er is sprake van een particuliere conversationele implicatuur**
- **Uitleg: De implicatuur kan geannuleerd worden (dus niet conventioneel) en alleen in deze specifieke context heeft deze uiting deze bedoelde betekenis (dus niet gegeneraliseerd)**

Vraag 2

De NOS kwam op 9 oktober 2018 met het volgende nieuws:

Rob Jetten (31) is de nieuwe fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer. De fractie wees hem aan als opvolger van Alexander Pechtold. [...] Op de vraag of hij niet erg jong is om de fractie van D66 te gaan leiden, zegt hij: “U mag mij de komende tijd beoordelen op mijn daden.”

a. Welke vijf categorieën taalhandelingen onderscheidt Searle? Leg voor elke categorie kort uit wat deze typeert en geef daarbij een voorbeeld van een taalhandeling die in de categorie hoort.

- **Assertieven/beweerders: te beoordelen op waarheid, bijv. mededelen.**
- **Expressieven/uitdrukkers: uiting van geestesgesteldheid, bijv. feliciteren.**
- **Directieven/stuurders: S wil dat L iets doet, bijv. verzoeken.**
- **Commissieven/binders: S bindt zich aan uitvoering, bijv. beloven.**
- **Declaratieven/verklaarders: brengen resultaat in de wereld tot stand, bijv. dopen.**

b. De uiting van Rob Jetten (onderstreept in het fragment hierboven) is op meerdere manieren te interpreteren. Het zou bijvoorbeeld een *ontkenning* kunnen zijn op de vraag van de interviewer ('Ik ben niet te jong'), maar het zou ook een *verzoek* kunnen zijn om hem op zijn daden te beoordelen in plaats van op zijn leeftijd. Geef van beide interpretaties aan tot welke categorie de illocutionaire taalhandeling gerekend wordt.

- **Ontkennen is een assertive (beweerder)**
- **Verzoeken is een directive (stuurder)**

c. Als je uitgaat van de interpretatie als verzoek (om op zijn daden in plaats van op zijn leeftijd beoordeeld te worden), via welke geslaagdheidsvoorwaarde kunnen de primaire en secundaire taalhandeling aan elkaar verbonden worden? Leg kort uit.

- **Een van de voorbereidende voorwaarden wordt gesteld**
- **Uitleg: Als aan deze voorwaarde niet is voldaan (als de media dat niet zouden mogen), dan zou de taalhandeling zinloos zijn.**

d. Ga nogmaals uit van de interpretatie als verzoek en formuleer dezelfde uiting als indirect verzoek door een andere (dan de bij c genoemde) geslaagdheidsvoorwaarde te stellen of te bevragen. Noem hierbij ook expliciet om welke geslaagdheidsvoorwaarde het gaat.

Een van deze opties:

- **Propositionele inhoudsvoorwaarde stellen: U gaat mij de komende tijd beoordelen op mijn daden.**
- **Propositionele inhoudsvoorwaarde bevragen: Beoordeelt u mij de komende tijd op mijn daden?**
- **Oprechtheidsvoorwaarde stellen: Ik wil graag dat u mij de komende tijd beoordeelt op mijn daden.**

Vraag 3

Youp van 't Hek was op 15 oktober 2018 te gast bij Pauw om te praten over zijn columns. Op een bepaalde column is veel kritiek gekomen. Dat wordt besproken waarop de volgende dialoog plaatsvindt:

Youp van 't Hek: "Dat mensen boos waren over die column, dat snap ik. En een beetje sorry mag ik wel zeggen."

Jeroen Pauw: "Oké, dat heb je dan nu gedaan."

a. De onderstreepte uiting van Youp van 't Hek is een indirecte taalhandeling. Leg uit waarom en geef daarbij de primaire en secundaire taalhandeling.

- **Wat letterlijk gezegd wordt (secundaire taalhandeling) en bedoeld wordt (primaire taalhandeling) is niet hetzelfde**
- **De secundaire taaluiting is een mededeling**
- **De primaire taaluiting is het aanbieden van excuses**

b. Kan een indirecte taalhandeling expliciet performatief zijn? Leg uit en noem in je antwoord of dat in dit voorbeeld het geval is. Zo niet, geef een eigen voorbeeld waarin dat het geval is.

- **Ja dat kan. Het onderscheid tussen expliciet en impliciet enerzijds (formule: Hierbij perf.wv. ik X of niet?) en direct en indirect anderzijds (zijn de primaire en secundaire taalhandeling hetzelfde?) valt niet per definitie samen.**
- **De uiting van Youp is niet expliciet performatief (dus geen voorbeeld hiervan)**

- Eigen voorbeeld student (Bijv.: Ik beloof je dat ik je helemaal in elkaar sla als je dat doet (expliciet performatief, maar indirect want het is een dreigement))

c. Je kunt naar indirecte taalhandelingen kijken vanuit het perspectief van de theorie van Grice. Van wat voor soort implicatuur in de indeling van Grice is sprake in de onderstreepte uiting? Leg kort uit.

- Dit is een gegeneraliseerde conversationele implicatuur

- Uitleg: Ongeacht de context bedoelt de spreker hiermee daadwerkelijk excuses te maken (dus niet particulier), maar de implicatuur kan geannuleerd worden (dus niet conventioneel).

Vraag 4

In 2017 stuurde reisorganisatie Kras een e-mail met als onderwerp “Tot €100 voordeel p.p. | Boek vóór 6 december” aan ontvangers van hun nieuwsbrief. In deze mail werd geadverteerd met de Kras Cruiseweken: “Kras Cruiseweken. Boek vóór 6 dec. tot €100 voordeel p.p.”

a. Welke illocutionaire taalhandeling verricht Kras met de uiting ‘Tot €100 voordeel p.p.’? Geef tevens aan tot welke categorie deze taalhandeling behoort volgens de indeling van Searle.

Kras voert hier een belofte/aanbod uit.

Beloven/aanbieden is een commissief/binder.

b. De Reclamecodecommissie ontving een klacht van een consument die op 5 december 2017 een cruise bij Kras had geboekt waarvoor achteraf slechts een maximum van €25 voordeel p.p. bleek te gelden (omdat de cruise zonder vlieg- of busreis was; voor cruisen met vlieg-/busreis was wel een maximale korting van €100 mogelijk). De klager vond het misleidend dat Kras aangeeft tot €100 voordeel te bieden. Leg aan de hand van Grice uit of je vindt dat de klacht gegrond is.

De klacht is ongegrond, want de formulering ‘Tot €100 voordeel’ is een conventionele implicatuur waarmee alle kortingen, van €0,01 tot €100 worden aangeduid. [Ook goedgeerekend: scalaire implicatuur]

Een korting van €25 valt dus ook binnen het bereik van deze implicatuur.

c. In het verweer op de klacht uit b stelt Kras dat de klager op de hoogte had kunnen zijn van de actievoorwaarden; het is gebruikelijk dat er bij reclames actievoorwaarden gelden en hoewel de voorwaarden voor de Cruiseweken niet in de nieuwsbrief zelf stonden, konden ze wel worden opgezocht op de webpagina van Kras. Van welk principe van Horn maakt Kras in de nieuwsbrief gebruik? Leg uit.

Van het R-principe (‘Zeg niet meer dan nodig is’ (wat vanzelf spreekt, mag je aanvullen; als het niet zo was, had de spreker het gezegd))

Uitleg: Kras zegt alleen waar de aanbieding op neerkomt, maar verwacht van de ontvanger dat hij/zij begrijpt dat er voorwaarden aan deze aanbieding kleven.

d. Stel dat Kras van tevoren weet dat het klanten nooit meer dan €25 voordeel kan bieden, maar toch adverteert met ‘Tot €100 voordeel p.p.’. Zou deze taalhandeling dan geslaagd zijn? Leg je antwoord uit aan de hand van de geslaagdheidsvoorwaarden van deze taalhandeling.

Nee, de belofte/het aanbod zou dan niet geslaagd zijn, omdat niet voldaan is aan de oprechtheidsvoorwaarde.

De oprechtheidsvoorwaarde luidt: S wil ook echt de actie uitvoeren. Als Kras van plan is om maar €25 voordeel te bieden, terwijl ze tot €100 voordeel beloven is aan deze voorwaarde niet voldaan en is er sprake van een valse belofte/onoprecht aanbod.